

Sygn. akt IV U 789/19

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 lipca 2020 r.

Sąd Okręgowy w Zielonej Górze, IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Bogusław Łój

Protokolant: sekretarz sądowy Joanna Dejewska vel Dej

po rozpoznaniu w dniu 02 lipca 2020 r. w Zielonej Górze

sprawy z odwołania (...) Sp. z o.o. (...) w Z.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. z dnia 04.02.2019 r.

- nr (...) dot. A. S.

- nr (...) dot. E. S.

- nr (...) dot. K. W.

- nr (...) dot. A. W.

- nr (...) dot. R. B.

- nr (...) dot. T. C.

przy udziale zainteresowanych: A. S., E. S., K. W., A. W., R. B., T. C.

o podstawę wymiaru składek

I. zmienia zaskarżoną decyzję z dnia 11 lutego 2019 r.,

nr (...), w ten sposób, że ustala, iż przychód uzyskany przez ubezpieczonego A. S. w okresie od stycznia 2016 r.

do grudnia 2016 r. z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę u płatnika składek (...) spółka z o.o. (...) z siedzibą w Z.

w postaci:

- ekwiwalentu pieniężnego na zakup środków ochrony indywidualnej oraz odzieży i obuwia roboczego

- ekwiwalentu za pranie odzieży roboczej

nie stanowi podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne;

II. zmienia zaskarżoną decyzję z dnia 11 lutego 2019 r.,

nr (...), w ten sposób, że ustala, iż przychód uzyskany przez ubezpieczoną E. S. w okresie od stycznia 2016 r.

do grudnia 2016 r. z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę u płatnika składek (...) spółka z o.o. (...) z siedzibą w Z.

w postaci:

- ekwiwalentu pieniężnego na zakup środków ochrony indywidualnej oraz odzieży i obuwia roboczego

- ekwiwalentu za pranie odzieży roboczej

nie stanowi podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne;

III. zmienia zaskarżoną decyzję z dnia 11 lutego 2019 r.,

nr (...), w ten sposób, że ustala, iż przychód uzyskany przez ubezpieczoną K. W. w okresie od maja 2016 r.

do sierpnia 2016 r. z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę u płatnika składek (...) spółka z o.o. (...) z siedzibą w Z.

w postaci:

- ekwiwalentu pieniężnego na zakup środków ochrony indywidualnej oraz odzieży i obuwia roboczego

- ekwiwalentu za pranie odzieży roboczej

nie stanowi podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne;

IV. zmienia zaskarżoną decyzję z dnia 11 lutego 2019 r.,

nr (...), w ten sposób, że ustala, iż przychód uzyskany przez ubezpieczonego A. W. w okresie od stycznia 2016 r.

do grudnia 2016 r. z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę u płatnika składek (...) spółka z o.o. (...) z siedzibą w Z.

w postaci:

- ekwiwalentu pieniężnego na zakup środków ochrony indywidualnej oraz odzieży i obuwia roboczego

- ekwiwalentu za pranie odzieży roboczej

nie stanowi podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne;

V. zmienia zaskarżoną decyzję z dnia 11 lutego 2019 r.,

nr (...), w ten sposób, że ustala, iż przychód uzyskany przez ubezpieczonego R. B. w okresie od stycznia 2016 r. do grudnia 2016 r. z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę u płatnika składek (...) spółka z o.o. (...) z siedzibą w Z. w postaci:

- ekwiwalentu pieniężnego na zakup środków ochrony indywidualnej oraz odzieży i obuwia roboczego

- ekwiwalentu za pranie odzieży roboczej

- ekwiwalentu za użyte narzędzia, materiały lub sprzęt

nie stanowi podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne;

VI. zmienia zaskarżoną decyzję z dnia 11 lutego 2019 r., nr (...), w ten sposób, że ustala, iż przychód uzyskany przez ubezpieczonego T. C. w okresie od stycznia 2016 r. do grudnia 2016 r. z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę u płatnika składek (...) spółka z o.o. (...) z siedzibą w Z.

w postaci:

- ekwiwalentu pieniężnego na zakup środków ochrony indywidualnej oraz odzieży i obuwia roboczego

- ekwiwalentu za pranie odzieży roboczej

- ekwiwalentu za użyte narzędzia, materiały lub sprzęt

nie stanowi podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie

zdrowotne;

VII. zasądza od pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. na rzecz płatnika składek (...) spółka z o.o. (...) z siedzibą w Z. kwotę 540 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

sędzia Bogusław Łój

Sygn. akt IV U 789/19

UZASADNIENIE

Decyzją z 04.02.2019 r., nr (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. stwierdził, że przychód uzyskany przez A. S. z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę w (...) sp. z o.o. (...). z s. w Z., nazwany przez płatnika składek „ekwiwalentem pieniężnym na zakup środków ochrony indywidualnej oraz odzieży i obuwia roboczego oraz ekwiwalentem za pranie odzieży roboczej”, wskazany szczegółowo w sentencji decyzji, stanowi podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne (emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe) oraz ubezpieczenie zdrowotne.

Jako podstawę prawną decyzji organ rentowy wskazał art. 83 ust. 1 pkt 3, art. 18 ust. 1 i art. 20 ust. 1 w zw. z art. 4 ust. 9 ustawy z 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych oraz art. 81 ust. 1 ustawy z 27.08.2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

W uzasadnieniu organ rentowy podał, że świadczenia pieniężne wymienione w sentencji, nazywane „ekwiwalentami”, nie mają cech ekwiwalentu, nie były wypłacane do wysokości rzeczywistych kosztów poniesionych przez pracownika, a tym samym nie mogą być uznane za ekwiwalenty i nie mogą zostać wyłączone z podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne w myśl § 2 ust. 1 pkt 6 i 9 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z 18.12.1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe.

Płatnik składek zaskarżył odwołaniem tą decyzję w całości, zarzucając organowi rentowemu naruszenie prawa materialnego, tj.:

1) § 2 ust. 1 pkt 6 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z 18.12.1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe w zw. z art. 237⁷ § 4 k.p. przez ich niewłaściwe zastosowanie, polegające na bezpodstawnym przyjęciu, że odwołująca się spółka, ustalając ekwiwalent za używanie własnej odzieży roboczej i obuwia roboczego, poza wymogiem ustawowym ustalenia tego ekwiwalentu z uwzględnieniem aktualnych cen takiej odzieży i obuwia, nadto powinna odnieść się do rzeczywistych kosztów poniesionych przez pracownika, zażądać przedstawienia dowodów na zakup odzieży czy obuwia, uzależnić ekwiwalent

od liczby dni świadczenia pracy, określić normy, jakie ma spełniać odzież robocza, czy też prowadzić karty wypłaty ekwiwalentów – jako warunku uznania świadczenia za ekwiwalent;

2) § 2 ust. 1 pkt 6 ww. rozporządzenia w zw. z art. 237⁹ § 3 k.p. przez ich niewłaściwe zastosowanie, polegające na bezpodstawnym przyjęciu, że odwołująca się spółka, ustalając ekwiwalent za pranie własnej odzieży roboczej, poza wymogiem ustawowym ustalenia tego ekwiwalentu z uwzględnieniem kosztów pracownika z tego tytułu, nadto powinna odnieść się do rzeczywistych (faktycznych) kosztów poniesionych przez pracownika z tytułu prania odzieży, zażądać przedstawienia dowodów na poniesione koszty z tego tytułu, uzależnić ekwiwalent od liczby dni świadczenia pracy, określić normy, jakie ma spełniać odzież robocza, czy też prowadzić karty wypłaty ekwiwalentów – jako warunku uznania świadczenia za ekwiwalent.

Mając na uwadze powyższe, płatnik wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji poprzez stwierdzenie, że przychód uzyskany przez zainteresowanego z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę u płatnika, nazwany przez płatnika „ekwiwalentem pieniężnym na zakup środków ochrony indywidualnej oraz odzieży i obuwia roboczego oraz ekwiwalentem za pranie odzieży roboczej”, wypłacony za okres wskazany w zaskarżonej decyzji, nie stanowi podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne (emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe) oraz ubezpieczenie zdrowotne, a także o zasądzenie od organu rentowego na rzecz płatnika kosztów postępowania według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa prawnego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu znalazło się rozwinięcie powyższych zarzutów.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania i zasądzenie od płatnika na rzecz organu rentowego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, podtrzymując stanowisko zawarte w zaskarżonej decyzji.

Decyzją z 04.02.2019 r., nr (...), pozwany organ rentowy stwierdził, że przychód uzyskany przez E. S., z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę u płatnika składek, nazwany przez płatnika składek „ekwiwalentem pieniężnym na zakup środków ochrony indywidualnej oraz odzieży i obuwia roboczego oraz ekwiwalentem za pranie odzieży roboczej”, wskazany szczegółowo w sentencji decyzji, stanowi podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne (emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe) oraz ubezpieczenie zdrowotne.

Organ rentowy podał taką samą podstawę prawną i analogiczne motywy rozstrzygnięcia, jak w przypadku decyzji dotyczącej A. S..

Odwołaniem od tej decyzji płatnik składek zaskarżył decyzję w całości, formułując zarzuty i wnioski analogiczne, jak w przypadku odwołania od decyzji dotyczącej A. S..

W odpowiedzi na odwołanie pozwany organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania i zasądzenie od płatnika na rzecz organu rentowego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, podtrzymując stanowisko zawarte w zaskarżonej decyzji.

Decyzją z 04.02.2019 r., nr (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. stwierdził, że przychód uzyskany przez K. W. z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę u płatnika składek, nazwany przez płatnika składek „ekwiwalentem pieniężnym na zakup środków ochrony indywidualnej oraz odzieży i obuwia roboczego oraz ekwiwalentem za pranie odzieży roboczej”, wskazany szczegółowo w sentencji decyzji, stanowi podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne (emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe) oraz ubezpieczenie zdrowotne.

Organ rentowy podał taką samą podstawę prawną i analogiczne motywy rozstrzygnięcia, jak w przypadku decyzji dotyczącej A. S..

Odwołaniem od tej decyzji płatnik składek zaskarżył decyzję w całości, formułując zarzuty i wnioski analogiczne, jak w przypadku odwołania od decyzji dotyczącej A. S..

W odpowiedzi na odwołanie pozwany organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania i zasądzenie od płatnika na rzecz organu rentowego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, podtrzymując stanowisko zawarte w zaskarżonej decyzji.

Decyzją z 04.02.2019 r., nr (...), pozwany organ rentowy stwierdził, że przychód uzyskany przez A. W. z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę u płatnika składek, nazwany przez płatnika składek „ekwiwalentem pieniężnym na zakup środków ochrony indywidualnej oraz odzieży i obuwia roboczego oraz ekwiwalentem za pranie odzieży roboczej”, wskazany szczegółowo w sentencji decyzji, stanowi podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne (emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe) oraz ubezpieczenie zdrowotne.

Organ rentowy podał taką samą podstawę prawną i analogiczne motywy rozstrzygnięcia, jak w przypadku decyzji dotyczącej A. S..

Odwołaniem od tej decyzji płatnik składek zaskarżył decyzję w całości, formułując zarzuty i wnioski analogiczne, jak w przypadku odwołania od decyzji dotyczącej A. S..

W odpowiedzi na odwołanie pozwany organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania i zasądzenie od płatnika na rzecz organu rentowego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, podtrzymując stanowisko zawarte w zaskarżonej decyzji.

Decyzją z 11.02.2019 r., nr (...), pozwany organ rentowy stwierdził, że przychód uzyskany przez R. B. z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę u płatnika składek, nazwany przez płatnika składek „ekwiwalentem pieniężnym na zakup środków ochrony indywidualnej oraz odzieży i obuwia roboczego oraz ekwiwalentem za pranie odzieży roboczej” oraz „ekwiwalentem pieniężnym dla pracowników za użyte przy wykonywaniu pracy narzędzia, materiały lub sprzęt, będące własnością pracownika”, wskazany szczegółowo w sentencji decyzji, stanowi podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne (emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe) oraz ubezpieczenie zdrowotne.

Organ rentowy podał taką samą podstawę prawną i analogiczne motywy rozstrzygnięcia, jak w przypadku decyzji dotyczącej A. S..

Odwołaniem od tej decyzji płatnik składek zaskarżył decyzję w całości, formułując zarzuty i wnioski analogiczne, jak w przypadku odwołania od decyzji dotyczącej A. S., a dodatkowo zarzucając organowi rentowemu naruszenie prawa materialnego, tj.:

3) § 2 ust. 1 pkt 9 ww. rozporządzenia poprzez niewłaściwe zastosowanie, polegające na przyjęciu, że odwołująca się, ustalając ekwiwalent za użyte przy wykonywaniu pracy kierowcy materiały, nie ustalił go zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie wymogami.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania i zasądzenie od płatnika na rzecz organu rentowego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, podtrzymując stanowisko zawarte w zaskarżonej decyzji.

Decyzją z 11.02.2019 r., nr (...), pozwany organ rentowy stwierdził, że przychód uzyskany przez T. C. z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę u płatnika składek, nazwany przez płatnika składek „ekwiwalentem pieniężnym na zakup środków ochrony indywidualnej oraz odzieży i obuwia roboczego oraz ekwiwalentem za pranie odzieży roboczej” oraz „ekwiwalentem pieniężnym dla pracowników za użyte przy wykonywaniu pracy narzędzie, materiały lub sprzęt, będące własnością pracownika”, wskazany szczegółowo w sentencji decyzji, stanowi podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne (emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe) oraz ubezpieczenie zdrowotne.

Organ rentowy podał taką samą podstawę prawną i analogiczne motywy rozstrzygnięcia, jak w przypadku decyzji dotyczącej A. S..

Odwołaniem od tej decyzji płatnik składek zaskarżył decyzję w całości, formułując zarzuty i wnioski analogiczne, jak w przypadku odwołania od decyzji dotyczącej R. B..

W odpowiedzi na odwołanie pozwany organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania i zasądzenie od płatnika na rzecz organu rentowego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, podtrzymując stanowisko zawarte w zaskarżonej decyzji.

Na podstawie art. 219 k.p.c. połączono sprawy ze wskazanych wyżej odwołań w celu ich łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny.

Płatnik składek (...) sp. z o.o. (...) z siedzibą w Z., zarejestrowana od 11.09.2012 r., prowadzi działalność gospodarczą, której przedmiotem jest międzynarodowy i krajowy transport drogowy, w zakresie przewozu towarów i osób.

W okresach ujętych w zaskarżonych decyzjach, od stycznia do grudnia 2016 r., płatnik składek wypłacał pracownikom świadczenia pieniężne, nazwane „ekwiwalentem za zakup środków ochrony indywidualnej oraz odzieży i obuwia roboczego oraz ekwiwalentem za pranie odzieży roboczej” (dalej jako: „ekwiwalent bhp”) lub „ekwiwalentem pieniężnym za używanie przy wykonywaniu pracy narzędzi, materiałów lub sprzętu będącego własnością pracownika zatrudnionego jako kierowca” (dalej jako: „ekwiwalent narzędziowy”).

Płatnik nie zaliczył tych świadczeń do podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne ubezpieczonych, których dotyczą zaskarżone decyzje.

Okoliczności niesporne.

Zgodnie z regulaminem wynagradzania obowiązującym u płatnika od 01.01.2013 r., za używanie odzieży własnej jako roboczej pracownik otrzymuje ekwiwalent pieniężny, zgodnie z przepisami o bezpieczeństwie i higienie pracy. Za pranie odzieży roboczej pracownik otrzymuje ekwiwalent pieniężny, zgodnie z przepisami o bezpieczeństwie i higienie pracy (§ 14).

Dowód: regulamin wynagradzania akta kontroli.

Zarządzeniem nr (...) z 01.01.2015 r. w sprawie zasad przydzielania pracownikom zatrudnionym na stanowisku kierowca-konwojent środków ochrony indywidualnej, odzieży i obuwia roboczego, płatnik wprowadził: zasady przydzielania środków ochrony indywidualnej oraz odzieży i obuwia roboczego pracownikom wykonującym pracę na ww. stanowisku, stanowiące załącznik nr 1 do zarządzenia; normy przydziału odzieży i obuwia roboczego dla pracowników wykonujących pracę na ww. stanowisku, określone w tabeli stanowiącej załącznik nr 2; kartę ewidencji przydziału środków ochrony indywidualnej, odzieży i obuwia roboczego, której wzór określa załącznik nr 3.

Zgodnie z zarządzeniem, zakup środków ochrony indywidualnej, odzieży i obuwia roboczego wykonywany jest przez pracownika, pod warunkiem wypłacania przez płatnika ekwiwalentu pieniężnego, którego wysokość określa załącznik nr 4.

Pranie odzieży roboczej wykonywane jest przez pracownika, pod warunkiem wypłacania przez płatnika ekwiwalentu pieniężnego, którego wysokość określa załącznik nr 6.

W załączniku nr 2 wskazano poszczególne rodzaje odzieży, ich okres użytkowania w miesiącach, liczbę.

W załączniku nr 4 wskazano ekwiwalenty na zakup środków ochrony indywidualnej, odzieży i obuwia roboczego. Podano, że kwota ekwiwalentu pieniężnego została określona na podstawie najniższej oferty cenowej z firmy (...) s.j., którą załącza się do zarządzenia wraz z konkurencyjnymi ofertami. Ustalono następującą wysokość ekwiwalentu: w okresie od kwietnia do września – 232,62 zł netto na miesiąc; w okresie od października do marca – 177,15 zł netto na miesiąc.

W załączniku nr 6 wskazano ekwiwalenty za pranie odzieży roboczej. Podano, że kwota ekwiwalentu pieniężnego została określona na podstawie najniższej oferty cenowej z pralni (...), którą załączono do zarządzenia wraz z konkurencyjnymi ofertami.

Pracodawca założył, że odzież robocza będzie prana dwa razy w tygodniu.

Ustalono następującą wysokość ekwiwalentu:

1) w okresie od kwietnia do września: 253,73 zł netto na miesiąc; wyszczególniono konkretne rodzaje odzieży i ceny za wypranie danej sztuki:

- bluza robocza antyelektrostatyczna kwasoodporna – 6,90 zł netto za sztukę,
- kurtka robocza antyelektrostatyczna kwasoodporna – 16,90 zł netto za sztukę,
- koszulka robocza – 2,90 zł netto za sztukę,
- czapka robocza z daszkiem – 2,50 zł netto za sztukę,

co daje w sumie za jedno pranie w tygodniu 29,29 zł netto.

2) w okresie od października do marca: 309,20 zł netto na miesiąc; wyszczególniono konkretne rodzaje odzieży i ceny za wypranie danej sztuki:

- kurtka robocza antyelektrostatyczna kwasoodporna ocieplana – 19,90 zł netto za sztukę,
- kamizelka robocza antyelektrostatyczna ocieplana – 7,90 zł netto za sztukę,
- koszulka robocza – 2,90 zł netto za sztukę,
- skarpety robocze – 1,50 zł netto za sztukę,
- kalesony robocze – 2,90 zł netto za sztukę,

co daje w sumie za jedno pranie w tygodniu 35,70 zł netto.

Dowód: zarządzenie z załącznikami, akta kontroli.

Zarządzenie nr (...) zostało zmienione aneksem z 01.09.2015 r. w zakresie kwoty ekwiwalentu według wydanej odzieży roboczej i załącznika nr 5, 6 i 7 według wskazania tabelarycznego, wraz z listą obecnych pracowników płatnika.

W załączniku nr 6 ustalono następującą wysokość ekwiwalentu:

1) w okresie od kwietnia do września: 351,00 zł netto na miesiąc; wyszczególniono konkretne rodzaje odzieży i ceny za wypranie danej sztuki;

2) w okresie od października do marca: 406,47 zł netto na miesiąc; wyszczególniono konkretne rodzaje odzieży i ceny za wypranie danej sztuki.

Dowód: aneks, akta kontroli.

Zarządzeniami z 01.01.2014 r. i z 01.09.2016 r. w sprawie ustalenia wysokości ekwiwalentu pieniężnego dla pracowników za użyte przy wykonywaniu pracy narzędzia, materiały lub sprzęt, będące własnością pracownika zatrudnionego jako kierowca, płatnik ustalił miesięczny ekwiwalent pieniężny dla pracowników będących kierowcami za użyte przy wykonywaniu pracy narzędzia, materiały lub sprzęt, będące własnością pracownika, w zakresie i wysokościach ustalonych w załączniku nr 1 do zarządzenia.

Zgodnie z zarządzeniem, dla ustalenia kwoty ekwiwalentu podstawę stanowi wartość sprzętu, narzędzi i materiałów wraz z normą zużycia uwzględniającą rodzaj, wartość, gdy to stosowne stopień zużycia oraz przewidywaną częstotliwość wykorzystywania sprzętu, narzędzi lub materiałów pracownika, ewentualnie gdy to stosowne liczba przewidywanych roboczogodzin i wartość jednej roboczogodziny używania konkretnego sprzętu lub narzędzi w miesiącu.

Kwotę miesięczną ekwiwalentu do wypłaty ustala się po kalkulacji z uwzględnieniem cen rynkowych (zakupu lub wynajmu) materiałów, narzędzi i sprzętu jako odpowiadającą wartości wykorzystywania przez pracownika sprzętu, narzędzi lub materiałów.

Na żądanie pracodawcy pracownik może zostać zobowiązany do prowadzenia i przedstawienia miesięcznej, pisemnej informacji o liczbie dni, w których pracownik korzystał z własnego sprzętu, urządzeń lub materiałów, z uwzględnieniem jaki sprzęt, urządzenia lub materiały i do jakich celów służbowych zostały użyte.

W roku 2016, od momentu wprowadzenia aneksu z 01.09.2015 r. do zarządzenia z 01.01.2014 r., załącznik nr 1 przewidywał następujące stawki (produkt / ilość zużycia na miesiąc / średnia cena brutto / wartość brutto miesięcznie):

- rękawice robocze / 20 szt. / 6,00 zł / 120,00 zł;
- pianka do kokpitu / 3 szt. / 16,00 zł / 48,00 zł;
- płyn do szyb / 2 szt. / 10,00 zł / 20,00 zł;
- ściereczki w opakowaniu / 3 op. / 38,00 zł / 114,00 zł;
- inne środki / - / 30,00 zł / 58,00 zł. (np. wypożyczenie odkurzacza piorącego raz w miesiącu).

Dowód: zarządzenie z załącznikiem, akta kontroli

Zarządzeniem nr (...) z 01.01.2015 r. w sprawie zasad przydzielania pracownikom wykonującym pracę w Oddziale w Z. na stanowisku specjalista ds. rozliczeń, specjalista ds. sprzedaży, pomoc księgowej oraz pracownik administracyjny środków ochrony indywidualnej, odzieży i obuwia roboczego, płatnik wprowadził: zasady przydzielania środków ochrony indywidualnej oraz odzieży i obuwia roboczego pracownikom wykonującym pracę na ww. stanowiskach, stanowiące załącznik nr 1 do zarządzenia; normy przydziału odzieży i obuwia roboczego dla pracowników wykonujących pracę na ww. stanowiskach, określone w tabeli stanowiącej załącznik nr 2; kartę ewidencji przydziału środków ochrony indywidualnej, odzieży i obuwia roboczego, której wzór określa załącznik nr 3.

Zgodnie z zarządzeniem, zakup środków ochrony indywidualnej, odzieży i obuwia roboczego wykonywany jest przez pracownika, pod warunkiem wypłacania przez płatnika ekwiwalentu pieniężnego, którego wysokość określa załącznik nr 4.

Pranie odzieży roboczej wykonywane jest przez pracownika, pod warunkiem wypłacania przez płatnika ekwiwalentu pieniężnego, którego wysokość określa załącznik nr 6.

W załączniku nr 2 wskazano poszczególne rodzaje odzieży, ich okres użytkowania w miesiącach, liczbę.

W załączniku nr 4 wskazano ekwiwalenty na zakup środków ochrony indywidualnej, odzieży i obuwia roboczego. Podano, że kwota ekwiwalentu pieniężnego została określona na podstawie najniższej oferty cenowej z firmy (...) s.j., którą załącza się do zarządzenia wraz z konkurencyjnymi ofertami. Ustalono następującą wysokość ekwiwalentu: w okresie od kwietnia do września – 206,41 zł netto za miesiąc; w okresie od października do marca – 189,09 zł netto za miesiąc.

W załączniku nr 6 wskazano ekwiwalenty za pranie odzieży roboczej. Podano, że kwota ekwiwalentu pieniężnego została określona na podstawie najniższej oferty cenowej z pralni (...), którą załączono do zarządzenia wraz z konkurencyjnymi ofertami.

Pracodawca założył, że odzież robocza będzie prana raz w tygodniu.

Ustalono następującą wysokość ekwiwalentu:

1) w okresie od kwietnia do września: 115,61 zł netto na miesiąc; wyszczególniono konkretne rodzaje odzieży i ceny za wypranie danej sztuki;

2) w okresie od października do marca: 132,93 zł netto na miesiąc; wyszczególniono konkretne rodzaje odzieży i ceny za wypranie danej sztuki.

Dowód: zarządzenie z załącznikami aktat kontroli.

Zarządzeniem nr (...) z 01.01.2015 r. w sprawie zasad przydzielania pracownikom wykonującym pracę w Oddziale w Z. na stanowisku agent celny, specjalista ds. sprzedaży oraz spedytor międzynarodowy środków ochrony indywidualnej, odzieży i obuwia roboczego, płatnik wprowadził: zasady przydzielania środków ochrony indywidualnej oraz odzieży i obuwia roboczego pracownikom wykonującym pracę na ww. stanowiskach, stanowiące załącznik nr 1 do zarządzenia; normy przydziału odzieży i obuwia roboczego dla pracowników wykonujących pracę na ww. stanowiskach, określone w tabeli stanowiącej załącznik nr 2; kartę ewidencji przydziału środków ochrony indywidualnej, odzieży i obuwia roboczego, której wzór określa załącznik nr 3.

Zgodnie z zarządzeniem, zakup środków ochrony indywidualnej, odzieży i obuwia roboczego wykonywany jest przez pracownika, pod warunkiem wypłacania przez płatnika ekwiwalentu pieniężnego, którego wysokość określa załącznik nr 4.

Pranie odzieży roboczej wykonywane jest przez pracownika, pod warunkiem wypłacania przez płatnika ekwiwalentu pieniężnego, którego wysokość określa załącznik nr 6.

W załączniku nr 2 wskazano poszczególne rodzaje odzieży, ich okres użytkowania w miesiącach, liczbę.

W załączniku nr 4 wskazano ekwiwalenty na zakup środków ochrony indywidualnej, odzieży i obuwia roboczego. Podano, że kwota ekwiwalentu pieniężnego została określona na podstawie najniższej oferty cenowej z firmy (...) s.j., którą załącza się do zarządzenia wraz z konkurencyjnymi ofertami. Ustalono następującą wysokość ekwiwalentu: w okresie od kwietnia do września – 206,23 zł netto na miesiąc, 191,10 zł netto za miesiąc, 159,39 zł netto za miesiąc oraz 169,39 zł netto za miesiąc; w okresie od października do marca – 203,63 zł netto za miesiąc, 173,78 zł netto za miesiąc, 142,07 zł netto za miesiąc oraz 152,07 zł netto za miesiąc.

W załączniku nr 6 wskazano ekwiwalenty za pranie odzieży roboczej. Podano, że kwota ekwiwalentu pieniężnego została określona na podstawie najniższej oferty cenowej z pralni (...), którą załączono do zarządzenia wraz z konkurencyjnymi ofertami.

Pracodawca założył, że odzież robocza będzie prana raz w tygodniu.

Ustalono następującą wysokość ekwiwalentu:

1) w okresie od kwietnia do września: 200,48 zł netto na miesiąc, 115,61 zł netto na miesiąc; wyszczególniono konkretne rodzaje odzieży i ceny za wypranie danej sztuki;

2) w okresie od października do marca: 203,08 zł netto na miesiąc, 132,93 zł netto na miesiąc; wyszczególniono konkretne rodzaje odzieży i ceny za wypranie danej sztuki.

Dowód: zarządzenie z załącznikami, akta kontroli.

Zainteresowany A. S. był w spornym okresie zatrudniony u płatnika składek na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku dyrektora, ale pracował głównie na terenie (...), która jest częścią płatnika.

Dowód: - pismo z 20.06.2008 r., akta kontroli;

- zeznania zainteresowanego A. S., k. 48-48v akt sąd.

W okresie od stycznia do grudnia 2016 r. płatnik wypłacił mu ekwiwalent bhp w kwotach wskazanych w sentencji zaskarżonej decyzji.

Dowód: listy płac, str. 139-140, 155-156, 171-172, 189-190, 207-208, 225-226, 243-244, 261-262, 279-280, 299-300, 317-318, 333-334 akt

kontroli.

Zainteresowany korzystał z ekwiwalentu na zakup i pranie odzieży. Posiadał 3 zestawy odzieży ochronnej. Na komplet odzieży składają się buty, spodnie, koszulka, polar, kurtka, rękawiczki. Musiał bardzo często prać tę odzież. Drobne rzeczy prał samodzielnie, a większe (kurtkę, polar, spodnie) oddawał do czyszczenia. Kupował również buty. Kupował rękawiczki co miesiąc, bo się zużywały. Kosztują od 4 do 10 zł.

Specyfika pracy w (...) wiąże się z dużą liczbą rewizji celnych. Dokonując rewizji, wchodził do kontenerów, w których temperatura w lecie jest bardzo wysoka. W kontenerze może znajdować się od 200 do 1 200 kartonów, czasami trzeba wśród kilkuset kartonów szukać kilku. Wiąże się to z wypakowaniem i zapakowaniem całego kontenera. Zainteresowany używał oddzielnego zestawu do rewizji i do innych czynności.

Po każdym dniu pracy odzież robocza nie nadaje się do użytku na drugi dzień z uwagi na zabrudzenie i zapach.

Zdarzało się, że zainteresowany dopłacał z własnych pieniędzy za czyszczenie odzieży.

Dowód: zeznania zainteresowanego A. S., k. 48-48v akt sąd.

Zainteresowana E. S. była w spornym okresie zatrudniona u płatnika składek na podstawie umowy o pracę w 1/2 pełnego wymiaru czasu pracy na stanowisku agenta celnego.

Dowód: umowa o pracę, akta kontroli.

W okresie od stycznia do grudnia 2016 r. płatnik wypłacił jej ekwiwalent bhp w kwotach wskazanych w sentencji zaskarżonej decyzji.

Dowód: listy płac, str. 139-140, 155-156, 171-172, 189-190, 207-208, 225-226, 243-244, 261-262, 279-280, 299-300, 317-318, 333-334 akt

kontroli.

Zainteresowana korzystała z ekwiwalentu na zakup i pranie odzieży roboczej. Zdarzało się, że musiała dopłacać z własnych pieniędzy. Miała kilka sztuk tej odzieży, codziennie zabierała ją do domu. Często kupuje rękawiczki, koszulki, spodnie.

Pracę wykonywała w biurze z dokumentacją lub przy rewizji. Praca przy rewizji była wykonywana prawie codziennie. Wymagała przebrania się. Była to praca na rampie, przy rozładowywaniu kontenerów, w których jest brudno. Praca ta jest wykonywana ręcznie. Jedna osoba odprawia dziennie 5-10 samochodów. W jednym kontenerze jest od kilku do kilkudziesięciu pozycji.

Dowód: zeznania zainteresowanej E. S., k. 48v akt sąd.

Zainteresowana K. W. była w spornym okresie, tj. do 20.08.2016 r., zatrudniona u płatnika składek na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku specjalisty ds. rozliczeń.

Dowód: świadectwo pracy, akta kontroli.

W okresie od stycznia do sierpnia 2016 r. płatnik wypłacił jej ekwiwalent bhp w kwotach wskazanych w sentencji zaskarżonej decyzji.

Dowód: listy płac, str. 127-128, 143-144, 159-160, 177-178, 195-196, 211-

212, 229-230, 247-248 akt kontroli.

Zainteresowana wykonywała pracę jako pracownik biurowy w warsztacie samochodowym. Korzystała z odzieży roboczej. Kupowała spodnie, koszulki, polary, kurtki i buty. Ekwiwalent nie wystarczył jej na pokrycie całości kosztów. Odzież prała we własnym zakresie, do czyszczenia oddawała zabrudzenia, których nie mogła usunąć samodzielnie.

W ramach swojej pracy kontaktowała się z mechanikami, dowiadywała się od nich, w jakim stanie jest samochód, by poinformować klienta. Musiała być ubrana schludnie w pracy.

Dowód: zeznania zainteresowanej K. W., k. 48v-49 akt sąd.

Zainteresowany A. W. był w spornym okresie zatrudniony u płatnika składek na podstawie umowy o pracę w 1/2 pełnego wymiaru czasu pracy na stanowisku kierownik agencji celnej – agent celny.

Dowód: umowa o pracę, akta kontroli, zeznania zainteresowanego k -87 v akt sądowych.

W okresie od stycznia do grudnia 2016 r. płatnik wypłacił mu ekwiwalent bhp w kwotach wskazanych w sentencji zaskarżonej decyzji.

Dowód: listy płac, str. 139-140, 155-156, 171-172, 189-190, 207-208, 225-

226, 243-244, 261-262, 279-280, 299-300, 317-318, 333-334 akt

kontroli.

Zainteresowany R. B. był w spornym okresie zatrudniony u płatnika składek w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku kierowca – konwojent.

Dowód: świadectwo pracy, akta kontroli, zeznania zainteresowanego k – 88 v akt sądowych.

W okresie od stycznia do grudnia 2016 r. płatnik wypłacił mu ekwiwalent bhp oraz ekwiwalent narzędziowy w kwotach wskazanych w sentencji zaskarżonej decyzji.

Dowód: listy płac, str. 131-132, 147-148, 163-164, 181-182, 199-200, 217-

218, 235-236, 251-252, 269-270, 289-290, 307-308, 325-326 akt

kontroli.

Zainteresowany T. C. był w spornym okresie zatrudniony u płatnika składek w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku kierowca – konwojent.

Dowód: świadectwo pracy, akta kontroli, zeznania zainteresowanego k. 88 akt sądowych.

W okresie od stycznia do grudnia 2016 r. płatnik wypłacił mu ekwiwalent bhp oraz ekwiwalent narzędziowy w kwotach wskazanych w sentencji zaskarżonej decyzji.

Dowód: listy płac, str. 131-132, 147-148, 163-164, 181-182, 199-200, 217-

218, 235-236, 251-252, 269-270, 289-290, 307-308, 325-326 akt

kontroli.

Wysokość ekwiwalentów była określona przez płatnika po przeprowadzeniu analizy i badaniu rynku.

O różnicowaniu odzieży decydowały pory roku i warunki pogodowe.

Sprawdzanie rachunków, związanych z wykorzystywaniem ekwiwalentów przez pracowników, przy stanie zatrudnienia w odwołującej spółce, wymagałoby zatrudnienia dodatkowej osoby do księgowości. Dlatego płatnik nie wymagał od pracowników przedkładania paragonów ani rozliczeń.

Koszty prania zostały ustalone według cen pralni, ponieważ płatnik uznał ustalenie rzeczywistych kosztów prania w domu pracownika za niemożliwe.

Stan ubioru pracowników był weryfikowany. Płatnik przeprowadzał też weryfikację czystości samochodów, zobowiązując kierowców do jej utrzymywania.

Kierowcy w transporcie krajowym wykonywali wiele innych czynności, niż tylko kierowanie. Większość ich czasu pracy to załadunek, rozładunek, oczekiwanie na rozładunek. Przy transporcie artykułów spożywczych normy czystości były bardziej rygorystyczne.

Samochody zjeżdżają codziennie do Z., gdzie nie ma bazy, więc parkują na dworze. Nie ma tam też myjni.

Tzw. ekwiwalent narzędziowy w rzeczywistości przeznaczony był na utrzymanie porządku i czystości w pojazdach. Kierowcy mieli wyznaczony obowiązek 15-minutowej obsługi pojazdu, wliczając w to utrzymanie czystości.

Kwota ekwiwalentu narzędziowego została podniesiona na wniosek kierowców, którzy twierdzili, że ekwiwalent narzędziowy był za niski.

Dowód: - zeznania świadka A. E., k. 47v w zw. z k. 42-43 akt

sąd.;

- zeznania strony - płatnika składek – M. R., k. 49-49v akt sądowych.

Sąd zważył, co następuje.

Odwołania okazały się zasadne.

Przedmiot sporu dotyczy zagadnienia, czy świadczenia wypłacone przez płatnika składek ubezpieczonym w okresach i w wysokości wskazanych w zaskarżonych decyzjach, tj. świadczenia nazwane „ekwiwalentem pieniężnym na zakup środków ochrony indywidualnej oraz odzieży i obuwia roboczego i ekwiwalentem za pranie odzieży roboczej” („ekwiwalentem bhp”) oraz „ekwiwalentem pieniężnym dla pracowników za użyte przy wykonywaniu pracy narzędzie, materiały lub sprzęt, będące własnością pracownika” („ekwiwalentem narzędziowym”), stanowią podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe oraz ubezpieczenie zdrowotne.

Zgodnie z art. 18 ust. 1 i art. 20 ust. 1 ustawy z 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz.U. z 2020 r., poz. 266 ze zm.), podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe ubezpieczonych wymienionych w art. 6 ust. 1 pkt 1-3 i pkt 18a stanowi przychód, o którym mowa w art. 4 pkt 9 i 10, z zastrzeżeniem ust. 1a i 2, ust. 4 pkt 5 i ust. 12 – a więc przychody w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych z tytułu zatrudnienia w ramach stosunku pracy (art. 4 pkt 9), natomiast podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia chorobowe i wypadkowe tych osób stanowi podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne emerytalne i rentowe

Do ustalenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia zdrowotne stosuje się przepisy określające podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe – art. 81 ust. 1 i 6 ustawy z 27.08.2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t.j. Dz.U. z 2019 r., poz. 1373 ze zm.).

Przepis art. 12 ust. 1 ustawy z 26.07.1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (t.j. Dz.U. z 2019 r., poz. 1387 ze zm.) stanowi, że za przychody ze stosunku pracy uważa się wszelkiego rodzaju wypłaty pieniężne oraz wartość pieniężną świadczeń w naturze bądź ich ekwiwalenty, bez względu na źródło finansowania tych wypłat i świadczeń, a w szczególności: wynagrodzenia zasadnicze, wynagrodzenia za godziny nadliczbowe, różnego rodzaju dodatki, nagrody, ekwiwalenty za niewykorzystany urlop i wszelkie inne kwoty niezależnie od tego, czy ich wysokość została z góry ustalona, a ponadto świadczenia pieniężne ponoszone za pracownika, jak również wartość innych nieodpłatnych świadczeń lub świadczeń częściowo odpłatnych.

Wyłączenia poszczególnych przychodów z podstawy wymiaru składek wymienione są w § 2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z 18.12.1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (t.j. Dz.U. z 2017 r., poz. 1949), zgodnie z którym podstawy wymiaru składek nie stanowi wartość świadczeń rzeczowych wynikających z przepisów o bezpieczeństwie i higienie pracy oraz ekwiwalenty za te świadczenia wypłacane zgodnie z przepisami wydanymi przez Radę Ministrów lub właściwego ministra, a także ekwiwalenty pieniężne za pranie odzieży roboczej, używanie odzieży i obuwia własnego zamiast roboczego oraz wartość otrzymanych przez pracowników bonów, talonów, kuponów lub innych dowodów uprawniających do otrzymania na ich podstawie napojów bezalkoholowych, posiłków oraz artykułów spożywczych, w przypadku, gdy pracodawca, mimo ciężącego na nim obowiązku wynikającego z przepisów o bezpieczeństwie i higienie pracy, nie ma możliwości wydania pracownikom posiłków i napojów bezalkoholowych (pkt 6), a także wartość ubioru służbowego (umundurowania), którego używanie należy do obowiązków pracownika, lub ekwiwalent pieniężny za ten ubiór (pkt 10). Kolejne zwolnienie obejmuje ekwiwalenty pieniężne za użyte przy wykonywaniu pracy narzędzia, materiały lub sprzęt, będące własnością pracownika (pkt 9).

Rozporządzenie stanowi też, że wartość pieniężną świadczeń w naturze ustala się w wysokości ekwiwalentu pieniężnego określonego w przepisach o wynagradzaniu, a w razie ich braku: jeżeli przedmiotem świadczeń są rzeczy lub usługi zakupione przez pracodawcę – według cen ich zakupu (§ 3 pkt 2).

Zaznaczyć przy tym trzeba, że w myśl art. 237⁷ k.p.:

§ 1: pracodawca jest obowiązany dostarczyć pracownikowi nieodpłatnie odzież i obuwie robocze, spełniające wymagania określone w Polskich Normach:

1) jeżeli odzież własna pracownika może ulec zniszczeniu lub znacznemu zabrudzeniu;

2) ze względu na wymagania technologiczne, sanitarne lub bezpieczeństwa i higieny pracy;

§ 2: pracodawca może ustalić stanowiska, na których dopuszcza się używanie przez pracowników, za ich zgodą, własnej odzieży i obuwia roboczego, spełniających wymagania bezpieczeństwa i higieny pracy;

§ 3: przepis § 2 nie dotyczy stanowisk, na których są wykonywane prace związane z bezpośrednią obsługą maszyn i innych urządzeń technicznych albo prace powodujące intensywne brudzenie lub skażenie odzieży i obuwia roboczego środkami chemicznymi lub promieniotwórczymi albo materiałami biologicznie zakaźnymi;

§ 4: pracownikowi używającemu własnej odzieży i obuwia roboczego, zgodnie z § 2, pracodawca wypłaca ekwiwalent pieniężny w wysokości uwzględniającej ich aktualne ceny.

Zgodnie z art. 237⁹ k.p.:

§ 1: pracodawca nie może dopuścić pracownika do pracy bez środków ochrony indywidualnej oraz odzieży i obuwia roboczego, przewidzianych do stosowania na danym stanowisku pracy;

§ 2: pracodawca jest obowiązany zapewnić, aby stosowane środki ochrony indywidualnej oraz odzież i obuwie robocze posiadały właściwości ochronne i użytkowe, oraz zapewnić odpowiednio ich pranie, konserwację, naprawę, odpylanie i odkażanie;

§ 3: jeżeli pracodawca nie może zapewnić prania odzieży roboczej, czynności te mogą być wykonywane przez pracownika, pod warunkiem wypłacania przez pracodawcę ekwiwalentu pieniężnego w wysokości kosztów poniesionych przez pracownika.

Okoliczności sprawy były bezsporne co do tego, że zainteresowani w spornym okresie otrzymywali tzw. ekwiwalent bhp (ekwiwalent na zakup obuwia i odzieży roboczej oraz ekwiwalent za pranie odzieży), a w przypadku R. B. i T. C. – także tzw. ekwiwalent narzędziowy (czyli - jak się okazało w toku postępowania dowodowego - ekwiwalent na utrzymanie pojazdu w czystości).

Nie było także sporu co do wysokości wypłaconych zainteresowanym ekwiwalentów. Fakty te wynikają wprost z dokumentacji w aktach organu rentowego (zwłaszcza z list płac).

Zasady obliczania i przyznawania tych ekwiwalentów zainteresowanym pracownikom sąd ustalił na podstawie regulacji wewnętrzzakładowych (w szczególności zarządzeń) płatnika, a także zeznań poszczególnych ubezpieczonych, którzy potwierdzili, że otrzymywali ekwiwalenty, za które kupowali odzież, środki czystości do obsługi pojazdu (jeśli byli kierowcami) oraz robili pranie, oraz że nie rozliczali się z wykorzystania tych środków ze swoim pracodawcą. Zasady ustalania spornych świadczeń, w tym co do wysokości oraz przesłanki, którymi kierował się płatnik przy tym ustalaniu, zostały potwierdzone przez przesłuchanego w sprawie za odwołującą się spółkę (...), a także świadka A. E. – specjalistę ds. rozliczeń w latach 2015-2016.

Zeznania przesłuchanych osób są spójne i logiczne, wzajemnie się potwierdzają i uzupełniają, zgodne są ponadto z dokumentacją zgromadzoną w sprawie. Sąd oparł się w całości na uwzględnionych w stanie faktycznym dowodach, nie znajdując podstaw do ich podważenia.

W ocenie sądu, okoliczności faktyczne sprawy wskazują, że wszystkie sporne ekwiwalenty kwalifikują się jako świadczenia wymienione w ww. rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z 18.12.1998 r., a tym samym nie podlegają oskładkowaniu.

Były to świadczenia spełniające warunki przewidziane powołanymi przepisami, w szczególności § 2 ust. 1 rozporządzenia oraz art. 237⁷ k.p. i art. 237⁹ k.p.

Przy czym należy podkreślić, że rozporządzenie w § 2, określając rodzaje zwolnionych z oskładkowania świadczeń, nie wymaga żadnych dodatkowych warunków przyznawania ekwiwalentów.

Przepis § 3 pkt 2 wskazuje jedynie na „ekwiwalent pieniężny określony w przepisach o wynagradzaniu” (w odniesieniu do wartości pieniężnej świadczeń w naturze) i „ceny zakupu” (w odniesieniu do rzeczy lub usług zakupionych przez pracodawcę).

Przepisy Kodeksu pracy regulujące obowiązkowe świadczenia bhp na rzecz pracownika od pracodawcy stanowią, że ekwiwalent za używanie własnej odzieży i obuwia roboczego ma uwzględniać ich aktualne ceny (art. 237² § 4 k.p.), oraz że ekwiwalent za pranie ma uwzględniać koszty poniesione przez pracownika (art. 237⁹ § 3 k.p.). Przy czym w tym ostatnim przypadku absurdalne byłoby założenie, że pracodawca ma sprawdzić i zweryfikować dokładne koszty każdego prania, zrobionego przez pracownika w domu, o czym poniżej.

Praktyka wypłaty spornych świadczeń nie budzi wątpliwości pod względem jej zgodności z powyższymi zasadami.

W regulaminie wynagradzania płatnik prawidłowo określił, że pracownikom przysługuje ekwiwalent za używanie odzieży własnej jako roboczej i pranie odzieży roboczej zgodnie z przepisami o bezpieczeństwie i higienie pracy.

Przyznając sporne świadczenia, płatnik faktycznie nie naruszył tych przepisów. Ekwiwalent za odzież, a także ekwiwalent narzędziowy, zostały określone na podstawie cen rynkowych – czego organ rentowy nie zakwestionował tak w postępowaniu kontrolnym, jak i sądowym, a ekwiwalent za pranie został określony tak, że odzwierciedla jedyne weryfikowalne, możliwe do sprawdzenia koszty.

W zasadzie już spełnienie tych wymagań świadczy o tym, że ekwiwalenty określono prawidłowo. Natomiast z materiału dowodowego wynika, że płatnik dokładnie i wieloaspektowo określał wysokość ekwiwalentów, mając na względzie takie czynniki, jak rzeczywiste potrzeby pracowników, warunki pracy i pogody, ceny rynkowe, rodzaje produktów i ubrań.

Poszczególne załączniki do zarządzeń z 01.01.2015 r., szczegółowo regulujących zasady przyznawania ekwiwalentów, określały poszczególne rodzaje odzieży, ich okres użytkowania w miesiącach oraz liczbę. Przypisanie konkretnych kwot zostało więc uzasadnione rzeczywistym wymiarem potrzeb pracownika zatrudnionego na danym stanowisku (w niniejszej sprawie: agent celny, specjalista ds. rozliczeń, kierowca – konwojent).

Wątpliwości nie budzi też dostosowanie kwot ekwiwalentu do warunków rynkowych. Kwota ekwiwalentu na zakup odzieży została ustalona na podstawie rzeczywistych (najniższych) cen rynkowych – oferty firmy (...) s.j. Kwotę ekwiwalentu za pranie ustalono na podstawie oferty pralni (...).

Wysokość ekwiwalentów została też dostosowana do potrzeb pracowników w zależności od warunków pogodowych: inne (odpowiednio wyższe) były ekwiwalenty za pranie w okresie większego zużycia odzieży (od października do marca), a inne (odpowiednio niższe) za okres od kwietnia do września. Z kolei ekwiwalent na zakup odzieży był wyższy w okresie od kwietnia do września, niższy w okresie od października do marca.

Płatnik różnicował nawet przewidywaną częstotliwość prania odzieży (raz w tygodniu w agenta celnego i specjalisty ds. rozliczeń, dwa razy w przypadku kierowcy).

Ekwiwalent narzędziowy – w praktyce ekwiwalent na środki do utrzymania w czystości pojazdu, co stanowiło obowiązek kierowców – płatnik uzależnił od wartości potrzebnych rękawic lateksowych (innych niż robocze, bo te się nie nadają do sprzątanía), środków czystości, czy kosztów wykorzystania sprzętu czyszczącego (myjka, odkurzacz, odkurzacz piorący) z uwzględnieniem cen rynkowych.

Załącznik nr 1 do zarządzeń z 01.01.2014 r. i z 01.09.2016 r. wymieniał adekwatne, zgodne z doświadczeniem życiowym ilości i ceny poszczególnych środków koniecznych do utrzymania czystości pojazdu, zresztą ceny rynkowe, możliwe do sprawdzenia w internecie.

Organ rentowy na żadnym etapie postępowania nie zakwestionował zarówno adekwatności ilościowej założonych przez płatnika środków, celowości ich zakupu z punktu widzenia pracowniczego obowiązku utrzymania pojazdu w czystości, jak ich założonych cen.

W tym miejscu należy zauważyć, że ekwiwalent narzędziowy nie dotyczył w praktyce narzędzi, materiałów lub sprzętu w ścisłym rozumieniu tego słowa, dotyczył raczej produktów, środków czystości i kosztów najmu urządzeń czyszczących, takich jak myjki automatyczne, odkurzacze, odkurzacze piorące.

Mycie samochodu było obowiązkiem kierowców wykonywanym w interesie płatnika, a zatem wszelkie koszty ponoszone w celu wykonywania pracy na rzecz pracodawcy nie mogą obciążać ubezpieczonych. Środki wypłacone przez pracodawcę na pokrycie tych kosztów, nie stanowią zatem rzeczywistego przysporzenia po stronie pracownika.

Jeżeli prawidłowe i efektywne wykonywanie obowiązków pracowniczych wymaga od pracownika używania środków czystości, to zapewnienie tych środków przez pracodawcę nie jest korzyścią pracownika, ale wypełnieniem przez pracodawcę ustawowego obowiązku prawidłowego organizowania pracy tak, aby była ona wydajna i należytej jakości. W przypadku ekwiwalentów za środki czystości nie można mówić o żadnym realnym przysporzeniu na rzecz pracownika. Funkcją tych świadczeń jest rekompensata (zapewnienie) wydatków i to właśnie z uwagi na tę funkcję są one wyłączone z podstawy wymiaru składek. Konieczność utrzymania pojazdu w czystości wiąże się z pracą kierowcy, nie daje mu żadnego zysku, świadczenie z tym związane pozwalają mu jedynie uniknąć kosztów obciążających pracodawcę, powstałych podczas wykonywania obowiązków wynikających ze stosunku pracy. Innymi słowy, zwrot kosztów lub pokrycie kosztów nie może być uważane za przysporzenie majątkowe podatnika, nie podlega więc oskładkowaniu.

Jeden z zarzutów pozwanego dotyczył tego, że płatnik nie rozliczał się z pracownikami na podstawie dowodów obrazujących dokładne kwoty wydatków w związku z praniem odzieży. Tyle, że założenie organu rentowego jest w praktyce niemożliwe do zrealizowania. Nie da się ściśle wykazać na bieżąco wydatkowanych kosztów na pranie, skoro środki piorące są kupowane na potrzeby całego gospodarstwa domowego, a nie tylko do prania odzieży roboczej. Nie ma też możliwości obliczenia faktycznego zużycia wody czy energii elektrycznej przy praniu tylko odzieży roboczej, jak też ciepła koniecznego do jej wysuszenia. Powstaje również pytanie, jak obliczyć koszty robocizny.

Faktyczny koszt jednego prania jest niemożliwy do ustalenia.

W konsekwencji, kierując się założeniem racjonalności prawodawcy, przepisu art. 237⁹ § 3 k.p., nie wolno wyklądać w ten sposób, że ekwiwalent za pranie odzieży ma być ustalony w dokładnej wysokości kosztów poniesionych przez pracownika.

Przepis ten mówi wyłącznie, że ekwiwalent pieniężny ma być w wysokości kosztów poniesionych przez pracownika. Może być to więc również wysokość szacunkowa, ustalona tak, aby pracownik nie był stratny na realizacji obowiązku obciążającego pracodawcę.

Natomiast w przypadku zakupu odzieży i obuwia roboczego, przepis stanowi wprost, że pracodawca wypłaca ekwiwalent pieniężny w wysokości uwzględniającej ich aktualne ceny.

Taką właśnie praktykę stosował płatnik. Przy czym przepis umożliwiał mu ustalenie stanowisk, na których dopuszcza się używanie przez pracowników, za ich zgodą, własnej odzieży i obuwia roboczego, spełniających wymagania bezpieczeństwa i higieny pracy.

Ponadto pracodawca ma swobodę w ustalaniu rodzajów odzieży i obuwia roboczego, których stosowanie na określonych stanowiskach jest niezbędne oraz przewidywane okresy użytkowania odzieży i obuwia roboczego (art. 237⁸ § 1 k.p.).

W niniejszej sprawie płatnik dostosował ekwiwalenty do wszystkich czynników wymaganych przez prawo. Natomiast organ rentowy nie może określać dodatkowych kryteriów, nie wymienionych w przepisach, takich jak chociażby uzależnianie wysokości ekwiwalentu od absencji pracownika.

Zresztą odzież, czy obuwie robocze muszą być zakupione przez pracownika, niezależnie od tego czy później zacznie chorować, a ustalone przez pracodawcę okresy użytkowania odzieży i obuwia roboczego i tak mają charakter szacunkowy (przewidywany), a nie ścisły.

Co się zaś tyczy kosztów prania, czy wydatków na środki czystości, to taka m.in. jest rola ekwiwalentu, żeby uprościć, ułatwić pracodawcom zasady rozliczania kosztów pracy ze swoimi pracownikami. Płatnik zobiektywizował zasady wypłaty tych ekwiwalentów jak tylko się dało, więc rozliczanie ich za każdy dzień byłoby nieracjonalne z powodu generowania dodatkowych kosztów pracy.

Niezasadne są też pozostałe argumenty organu rentowego, w tym argument dotyczący norm spełnianych przez odzież roboczą. Zgodnie z art. 237⁷ § 1 k.p., odzież i obuwie robocze muszą spełniać jedynie wymagania określone w Polskich Normach. Pozwany nie wykazał, że stosowana przez pracowników odzież nie była zgodna z jakimikolwiek standardami.

Nie ma ponadto znaczenia fakt i forma ewidencjonowania ekwiwalentów. Przecież w decyzjach pozwany obliczył ich kwotę; wynika ona z dokumentacji i jest bezsporna.

Mając powyższe na względzie, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., orzeczono jak w punktach I-VI sentencji wyroku.

O kosztach procesu w punkcie VII sentencji postanowiono w oparciu o art. 98 § 1 i 2 k.p.c. w zw. z § 2 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22.10.2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t.j. Dz.U. z 2018 r., poz. 265), mając na względzie okoliczność, że niniejsza sprawa nie jest ani sprawą o świadczenia pieniężne z ubezpieczenia społecznego i zaopatrzenia emerytalnego, ani sprawą dotyczącą podleganiu ubezpieczeniom społecznym.

Strony natomiast nie określiły wartości przedmiotu sporu, którą jest wysokość domierzonej decyzją składki, stąd przyjęto, że wartość przedmiotu sporu mieści się w najniższym progu, przewidzianym § 2 powołanego rozporządzenia.

W związku z tym, że orzeczenie dotyczy sześciu połączonych spraw, wysokość należnego wynagrodzenia radcowskiego wyniosła 540zł (6 x 90 zł).